

Müezzinoğlu, A., Mirillo, H. (2017). Okul öncesi ve zihinsel engelliler öğretmenliği öğretmen adaylarının müzik dersine ilişkin görüşleri. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17(1), 299-313.

Geliş Tarihi: 05/06/2016

Kabul Tarihi:19/12/2016

OKUL ÖNCESİ VE ZİHİNSEL ENGELLİLER ÖĞRETMENLİĞİ ÖĞRETMEN ADAYLARININ MÜZİK DERSİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ*

Alev MÜEZZİNOĞLU**
Heran MİRİLLO***

ÖZET

Bu araştırma, Okul Öncesi ve Zihinsel Engelliler Öğretmen adaylarının müzik dersini planlama ve uygulama konusuna ilişkin görüşlerinin belirlenmesi ve eğitim fakültesinde okuyan öğrencilerin müzik dersine ilişkin görüşlerinin müzik dersini alıp almadıklarına göre farklılaşp farklılaşmadığının incelenmesi amacıyla yapılmıştır. Bu bağlamda eğitim fakültesinde müzik dersi alan ve almayan öğrencilere ulaşılmıştır. Araştırmanın örneklemini 2014-2015 öğretim yılında Doğu Akdeniz Üniversitesi Okul Öncesi Öğretmenliği ve Zihinsel Engelliler Öğretmenliği bölümünde okuyan toplam 208 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmada müzik dersi alan ve almayan öğrencilerin görüşlerinin belirlenmesi amacıyla anket formu hazırlanmış, öğrencilere hangi bölümde okudukları, müzik dersi alıp almadıkları ve açık uçlu iki soru ile müzik dersini planlama ve uygulama konusundaki görüşleri sorulmuştur. Bu araştırmada nicel ağırlıklı karma yöntem kullanılmıştır. Öğrencilerin görüşlerinden elde edilen veriler, belli kelimeler veya kavramlar sözcük sıklık hesapları ile sayısallaştırılmıştır. Araştırmanın sonucunda Doğu Akdeniz Üniversitesi Eğitim Fakültesi öğrencilerinin müzik dersini planlama ve uygulama konusundaki görüşlerinin müzik dersi alıp almadıklarına göre farklılaşmakta olduğu sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Müzik dersi, okul öncesi, özel eğitim öğretmen adayları, öğretmen yetiştirme

PRESCHOOLTEACHER EDUCATION AND TEACHING THE MENTALLY HANDICAPPED TEACHER CANDIDATES' VIEWS ON MUSIC LESSON

ABSTRACT

The purpose of this research was to examine the Pre-school and Teaching the Mentally Handicapped teacher candidates' views on music lesson planning and application and also to differentiate their educational approach according to who had or had not received musical instruction. A total of 208 students from the Eastern Mediterranean University, Pre-school Teaching and Teaching the Mentally Handicapped Departments were contacted and selected in the 2014-2015 academic year. A survey requesting the following information was implemented: in order to determine the opinions of the students who took and did not take music lessons questionnaires were prepared and the students' were asked about their departments, whether or not they took music lessons, and with two open-ended questions asked about their opinions about planning and practicing music lesson. A mixed research method with emphasis on quantitative data was used. The obtained data from the students was digitalized according to frequency of words and concepts. The result of this research shows that receiving musical instruction affects music lesson planning and application. Teaching The Mentally Handicapped

Key Words: Music lesson, pre-school teacher candidates, special education teacher candidates, teacher training.

* Bu çalışma MUZED Uluslararası 2. İpek Yolu Müzik Konferansı 'nda Sözlü Bildiri Olarak Sunulmuştur.

** Yrd. Doç. Dr. Alev Müezzinoğlu, Doğu Akdeniz Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü, Müzik Öğretmenliği Programı Öğretim Üyesi, alev.muezzinoglu@emu.edu.tr

*** Doğu Akdeniz Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü, Müzik Öğretmenliği Programı Öğretim Görevlisi, heran.mirillo@emu.edu.tr

1.GİRİŞ

Günümüzde öğretmenlik mesleği, öğretmen yetiştirme, öğretmenin rolleri ve öğretmenin tutumları gibi öğretimle ilgili konular güncelliğini korumaktadır (Sağlam, 2008; Baskan, 2001). Öğretmenler öğrencilerin ilgi ve yeteneklerini geliştirerek onları hayata hazırlamakta ve toplumun geleceğini belirleyen kişiler yetiştirmektedirler. Öğretmen yeterlilikleri eğitim öğretim açısından oldukça önem taşımaktadır. Öğretmenlerin öğretmenlik mesleğine ilişkin olumlu tutumları, mesleklerini severek yapmalarını ve onların meslek hayatlarında daha başarılı olmalarını sağlamaktadır. Aynı zamanda öğretmenlik mesleğini seçen adayların öğretmenlik mesleğine karşı olan görüşlerinin belirlenmesi öğretim etkinliklerinin düzenlenmesindeki önemli kriterlerden biri olarak görülmektedir (Özbek, Kahyaoğlu ve Özgen, 2007).

Öğretmen adaylarının hizmet öncesi eğitimi eğitim fakültelerinde verilmektedir (Gündüz ve Odabaşı, 2004). Müzik dersi, lisans programlarında okul öncesi öğretmenliği ve zihinsel engelliler öğretmenliğinde verilmekte olan bir derstir. Okul öncesi öğretmenliği bölümlerinde müzik dersi beşinci ve altıncı yarıyıldan itibaren Müzik Eğitimi 1 ve Müzik Eğitimi 2 başlığı altında verilmektedir. Türkiye’de ve dünyadaki müzik türlerinin ve çalgıların tanıtımı ve özellikleri, temel solfej eğitimi, sesi doğru kullanma ve doğru şarkı söyleme teknikleri, çocuk şarkıları üzerinde dikte ve deşifre çalışmaları, eşlik çalgısı eğitimi, okul öncesi eğitimde müziğin önemi, müzik ve eğitim ilişkisi, 0-6 yaş çocuğunun müzik gelişimi ve müzikal becerileri, okul öncesi eğitim programındaki hedeflere ulaşmada müziğin kullanımı ve buna uygun repertuar oluşturma, çocuk şarkılarının tanıtımı ve analizi, çocuk şarkılarının seçiminde dikkat edilecek ölçütler, okul öncesi çocuklarına şarkı öğretme teknikleri, okul öncesi eğitim kurumlarında müzik eğitimi ile ilgili eğitim ortamı ve donanımın oluşturulması, dünyada okul öncesinde müzik eğitimi ile ilgili farklı yaklaşımları kapsamaktadır. Zihin Engelliler Öğretmenliği bölümlerinde ise öğretmen adaylarına beşinci dönem Zihin Engellilere Oyun ve Şarkı Öğretimi başlığı altında müzik eğitimi verilmektedir. Çocuklarda oyun gelişimi ve özellikleri, zihin engelli çocuklarda oyun gelişimi ve oyun özellikleri, oyunun tanımı, oyun kuramları, oyunun önemi ve sınıflandırılması, gelişim alanlarına göre derlenen oyun örnekleri, zihin engelli çocuklara şarkı, dramatizasyon ve ront öğretimi, oyun ve şarkı öğretiminde yapılacak uyarlamaları kapsamaktadır (YÖK, 2007).

Bireyde sevgi, sorumluluk, yaratıcılık ve müzik dinleme insanın beğeni düzeyini yükseltmektedir (Öz, 2001). Topluma sanatsal ve kültürel olarak katkı sağlamakta, kişinin yetenek ve beğenilerini geliştirebilmesi açısından önem taşımaktadır (Kuşçu, Kayılı ve Başeri, 2013). Müzik dersi bireyin sağlıklı gelişebilmesi için gerekli olan sanat derslerinden biridir. Müziğin bu kadar önemli olduğu öğretmenlik bölümlerinde öğretmen yeterlilikleri ve tutumları öğretmenlerin müzik dersini planlama ve uygulamada ne yapacakları konusunda kendilerini yeterli hissetmeleri, çocukların tüm gelişim alanlarını destekleyen müzik etkinliklerinin yer verilmeleri, derslerini nasıl planlamaları gerektiği konusunda bilgi sahibi olmaları gerekmektedir.

İlgili literatür incelendiğinde öğretmen adaylarının görüşlerinin incelendiği pek çok çalışma literatürde yer aldığı görülmektedir. Bunlar öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin görüşleri, öğretmen adaylarının ideal ve nitelikli öğretmenin nasıl olması gerektiği, öğretmenlerin iletişim becerileri, kişilik özellikleri, alan bilgisi yeterlilikleri gibi konulardır (Erden, 1998; Özabacı ve Acat, 2005; Terzi ve Tezci, 2007). Müzik dersine ilişkin olarak Kuşçu ve diğerleri (2013)’nin Orff yöntemiyle yapılan

müzik eğitimi dersinin okulöncesi öğretmen adaylarının müzik dersine ilişkin tutumlarına etkisini inceledikleri çalışmalarında, okulöncesi öğretmenliği lisans programında öğrenim gören öğrencilere anket formu uygulamışlardır. Araştırmanın sonuçlarına göre müzik öğretme isteği, müzik öğretiminde kendine güven, çocuk gelişiminde müziğin rolü alt boyutlarında toplam tutum puanlarının daha yüksek olduğu sonucuna varılmıştır.

Bu bağlamda bireyin davranışlarını oluşturan tutumlar bireyin öğrenmesi ile ilişkilidir. Öğretmen adaylarının görüşlerinin belirlenmesi, öğretim süresince gerekli düzenlemelerin yapılmasına yardımcı olmaktadır. Müziği meslek hayatları boyunca derslerinde kullanacak olan öğretmen adayları, müzik alanında kendilerinin farkında olmalarına ve kendi güçlü ve zayıf yönlerini keşfetmelerine yardımcı olacaktır. Bu durum eğitim ve öğretime olumlu yönde katkı sağlayacaktır. Bu araştırmanın öğretmen adaylarının müzik dersi aldıktan sonraki müzik derslerini planlama ve uygulama konusundaki görüşlerinde olumlu yönde katkı sağladığı düşünülmektedir.

1.1. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı öğretmen adaylarının müzik dersini planlama ve uygulama konusuna ilişkin görüşlerinin belirlenmesi ve eğitim fakültesinde okuyan öğrencilerin görüşlerinin müzik dersini alıp almadıklarına göre farklılaşp farklılaşmadığının incelenmesidir. Bu amaçla aşağıdaki sorulara cevap aranacaktır:

- 1- Müzik dersi almayan öğrencilerin müzik dersini planlama ve uygulama konusundaki görüşleri nelerdir?
- 2- Müzik dersi almayan öğrencilerin müzik dersine ayrılan sürede yaptırılmayı düşündükleri etkinlikler nelerdir?
- 3- Müzik dersi alan öğrencilerin müzik dersini planlama ve uygulama konusundaki görüşleri nelerdir?
- 4- Müzik dersi alan öğrencilerin müzik dersine ayrılan sürede yaptırılmayı düşündükleri etkinlikler nelerdir?

1.2. Araştırmanın Önemi

Bu araştırmadan elde edilen veriler, okul öncesi öğretmenliği ve zihinsel engelliler öğretmenliği bölümlerinde öğrenim gören öğretmen adaylarının müzik dersini planlama ve uygulama konusundaki görüşlerinin ortaya konmasına yardım edecektir. Ayrıca eğitim fakültelerinde öğretmen yetiştiren öğretim görevlilerine, öğrencilerin müzik dersine ilişkin bulgular, sonuç ve öneriler ortaya konması ile katkı sağlayacaktır.

Bu araştırmada kendi alanları olmayan ve eğitim kurumlarında müzik dersi verecek olan öğretmen adaylarının, öğretmenlik mesleği hakkındaki olumlu düşünce ve görüşlerinin, mesleğin gerektirdiği bilgi ve beceri kadar önemli olduğu ilgili araştırmalar incelendiğinde, öğretmen adaylarının genel olarak müzik dersine ilişkin görüşlerinin yer aldığı çalışmaların var olduğu görülmektedir. Bu araştırmada ise müzik dersi alan öğrenciler ile müzik dersi almayan öğrenciler arasında müzik dersini planlar ve uygularken görüşlerinin farklılaştığı ve öğretmen adayları üzerinde önemli etkileri olduğu sonucuna varılmıştır. Araştırma sonucunda elde edilen bulgular hem öğretmen adaylarına hem de eğitim fakültelerinde öğretmen yetiştirmekte olan öğreti görevlilerine katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

2. YÖNTEM

2.1.Araştırmanın Modeli

Araştırmada Okul Öncesi ve Zihinsel Engelliler öğretmen adaylarının müzik dersini planlama ve uygulama konusuna ilişkin görüşlerinin belirlenmesi amacıyla nicel ağırlıklı karma yöntem kullanılmıştır. Nitel araştırma yöntemlerinden içerik analizi kullanılmıştır. Öğrencilerin müzik dersine ilişkin görüşlerinin müzik dersini alıp almadıklarına göre farklılaşp farklılaşmadığı öğrencilerin görüşleri incelenerek incelenmesi amacıyla yapılmıştır. Ayrıca nitel araştırmanın güvenilirliğini artırmak ve araştırmadaki yanlılığın azaltılması için nitel veriler sözcük sıklık hesaplaması ile sayılaştırılmıştır. Öğrencilerin kendi düşüncelerini açık uçlu sorular ile ifade etmelerine fırsat verilmesi bu araştırmayı karmalaştırmaktadır. Bu araştırmada nicel ağırlıklı karma model kullanılmıştır. Nitel araştırmanın güvenilirliğini artırmak ve araştırmadaki yanlılığın azaltılması için nitel veriler sayılaştırılmıştır.

2.2 Örneklem

Araştırmanın örneklemini Doğu Akdeniz Üniversitesinde Zihin Engelliler ve Okul Öncesi Öğretmenliğinde okuyan 208 öğrenci oluşturmaktadır. Örneklemin seçiminde amaçsal örneklem çeşitlerinden ölçüt örnekleme yöntemi benimsenmiş, bu bağlamda Eğitim Fakültesinde müzik dersi alan ve almayan öğrencilere ulaşılmıştır. Ölçüt örnekleme problemi ilgili olarak belirlenen niteliklere sahip kişiler, olaylar, nesnelere ya da durumlardan oluşturulmasıdır (Yıldırım ve Şimşek, 2006).

Araştırmada müzik dersi alan ve almayan öğrencilerin görüşlerinin belirlenmesi için anket formu hazırlanmış, öğrencilerin hangi bölümde okudukları, müzik dersi alıp almadıkları sorulmuş ve öğrencilerden açık uçlu soruları cevaplamaları istenmiştir. Araştırmaya katılan öğrencilerin demografik bilgileri Tablo 1’de gösterilmiştir.

Tablo 1.

Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Demografik Bilgileri

Müzik Dersi	Okul Öncesi Öğretmenliği	Zihin Engelliler Öğretmenliği	Toplam
Alanlar	45	72	117
Almayanlar	53	38	91
TOPLAM	98	110	208

Müzik dersini alan toplam 117, müzik dersi almayan toplam 91 öğrenci tespit edilmiştir. Zihin engelliler öğretmenliğinden 38 öğrenci müzik dersini almamış, 72 öğrenci ise müzik dersini almıştır. Okulöncesi öğretmenliğinden 45 öğrenci müzik dersini almış, 53 öğrenci ise müzik dersini almamıştır. Araştırmaya toplam 208 öğrenci katılmıştır.

2.3.Verilerin Toplanması ve Analizi

Veri toplama amacıyla anket formu hazırlanmış, öğrencilere hangi bölümde okudukları, müzik dersi alıp almadıkları ve açık uçlu iki sorularla müzik dersi ile ilgili görüşleri sorulmuştur.

- 1- Müzik etkinliklerini planlar ve uygularken nelere dikkat edilmelidir. Görüşlerinizi belirtiniz.

- 2- Öğretmenlik mesleğine başladığınız zaman sınıfınızda müzik etkinliklerine ayrılan sürede neler yaptırılmayı düşünüyorsunuz?

Bu çalışmada öğrencilerin belirttikleri görüşler incelenerek katılımcıların her bir soruya verdikleri yanıtlar maddeler halinde sıralanmış, tümevarımcı bir analize tabi tutularak verilerden elde edilen kategoriler oluşturulmuştur. Ortaya çıkan kategoriler önceden belirlenen alt problemler çerçevesinde düzenlenmiştir. Her bir kategorinin altında ortaya çıkan görüşler gösterilmiştir. Görüşler sözcük sıklık hesapları ile sayısallaştırılmıştır. Nitel veri temel olarak basit yüzde hesapları ve sözcük sıklık hesapları ile sayısallaştırılabilir. Nitel veriler sayısallaştırılmasında, sayısallaştırmanın güvenilirliği artırması, yanlılığı azaltması, verilerin analizi sonucunda ortaya çıkan tema ve kategoriler arasında karşılaştırma yapmamıza olanak vermesi ve küçük ölçekli bir araştırmanın daha sonra daha geniş bir örnekleme ulaşılarak tekrar sınanmasına olanak vermesidir (Yıldırım ve Şimşek, 2006).

Araştırmada geçerliliği artırmak için öğrencilere uygulanan anket formuna son şekli verilmeden önce müzik eğitimi, okul öncesi öğretmenliği ve zihin engelliler öğretmenliği bölümlerinden 3 uzmanın görüşüne başvurulmuş, uzmanlardan alınan görüş, öneri ve eleştiriler doğrultusunda gerekli düzenlemeler yapılmıştır.

3. BULGULAR

3.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Müzik dersi almayan öğrencilerin müzik dersini planlama ve uygulama konusundaki görüşleri nelerdir?

Bu alt probleme ilişkin bulguları elde etmek için müzik dersini almayan öğrencilerin “Müzik etkinliklerini planlar ve uygularken nelere dikkat edilmelidir? Görüşlerinizi belirtiniz” sorusu için yazdıkları yorumlar içerik analiziyle çözümlenerek yorumlanmıştır. Aşağıda Tablo 2.’de öğrencilerin müzik etkinliklerini planlama ve uygulama konusundaki görüşleri gösterilmiştir. Görüşler, en sık karşılaşılandan en az karşılaşılan görüşlere göre sıralanmıştır. Frekans olarak yazılan rakamlar öğrenci sayılarını, yüzdelerle gösterilen rakamlar ise yüzdelerle değerlerini temsil etmektedir.

Tablo 2.

Müzik Dersi Almayan Öğrencilerin Müzik Etkinliklerini Planlar ve Uygularken Dikkat Edilmesi Gerekenler ile İlgili Görüşleri

	Uygunluk			
	Okul Öncesi		Zihin Engelliler	
	f	%	f	%
Yaş	20	22	9	10
Materyal	8	9	-	-
Bireysel Farklılıklar	-	-	-	-
Öğrenci Seviyesi	5	5	-	-
Yetenek	3	3	-	-
Gelişim Özellikleri	-	-	3	3
Kazanım	2	2	-	-
Konu	2	2	-	-
Beceri	2	2	-	-
Kültür	2	2	-	-
İhtiyaç	-	-	2	2
Zeka	-	-	2	2
Cinsiyet	1	1	-	-
Eğlendirici				
İlgi Çekici	13	14	16	18
Eğlenceli	10	11	5	5
Oyuna Dayalı	8	9	-	-
Sevilen	7	8	-	-
Neşeli	4	4	-	-
Zoramayan	-	-	4	4
Hareketli	2	2	-	-
Beden perküsyon	1	1	-	-
Yöntem				
Zor olmayan	3	3	2	2
Kolaydan Zora	3	3	-	-
İlgi Alanlarına Göre	3	3	-	-
Kısa	2	2	-	-
Planlı	2	2	-	-
Teşvik edici	1	1	-	-
Öğrenci-öğretici işbirliği	-	-	1	1
Öğrenci Merkezli	1	1	-	-
EzbereDayalı Olmayan	1	1	-	-

“Müzik dersini planlar ve uygularken nelere dikkat edilmelidir? Görüşlerinizi belirtiniz” sorusuna ilişkin bulgular “Uygunluk”, “Eğlendirici” ve “Yöntem” temaları altında toplanmıştır. Etkinliklerin planlanması ve uygulaması konusunda % 31 oranında toplam 29 öğrenci “ilgi çekici” olması gerektiğini belirtmiştir. %16 oranında toplam 15 öğrenci etkinliklerin “eğlenceli” olmasına dikkat ettiklerini belirtmişlerdir. Uygunluk kategorisinde ise en çok %31 oranıyla toplam 29 öğrenci etkinlikleri planlar ve uygularken “yaş” ın önemli olduğu görüşünü belirtmişlerdir.

Sadece Zihin Engelliler bölümündeki öğrenciler “bireysel farklılıklar”, “ihtiyaç” ve “zeka”nın dikkate alınması gerektiği görüşlerini belirtmişlerdir. Okul öncesi öğretmenliğinde okuyan hiç bir öğrenci tarafından böyle bir görüş belirtilmemiştir. Örneğin bir öğrenci “çocuğun engel türü, özel gereksinimi ve zeka düzeyininin dikkate alınması gerektiğini düşünüyorum” görüşünü belirtmiştir. Başka bir öğrenci de “öğrencinin engel durumunu ve zeka düzeyini dikkate alırım” görüşünü belirtmiştir.

3.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Müzik dersi almayan öğrencilerin müzik dersine ayrılan sürede yaptırılmayı düşündükleri etkinlikler nelerdir?

“ Öğretmenlik mesleğine başladığımız zaman sınıfınızda müzik etkinliklerine ayrılan sürede neler yaptırılmayı düşünürsünüz?” sorusu için yazdıkları yorumlar içerik analizi ile çözümlenip yorumlanmıştır. Tablo 3.’te öğrencilerin görüşleri gösterilmiştir.

Tablo 3.

Müzik Dersi Almayan Öğrencilerin Öğretmenlik Mesleğine Başladıklarında Sınıflarında Müzik Etkinliklerine Ayrılan Sürede Neler Yaptırılmayı Düşündükleri ile İlgili Görüşleri

	Etkinlik Türü			
	Okul Öncesi		Zihin Engelliler	
	f	%	f	%
Şarkı Söyleme	18	20	15	16
Çalgı Çalma	18	20	5	5
Ritim Çalışması	5	5	7	8
Müzik Dinleme	8	9	2	2
Oyun Oynatma	9	9	-	-
Nota Öğretimi	6	7	-	-
Müzikli Drama	5	5	-	-
Çalgı Tasarlama	5	5	-	-
Müziğe Uygun Hareketler	2	2	2	2
Çalgı Tanıtımı	3	3	1	1
Dans	3	3	1	1
Tekerleme	3	3	-	-
Halk Dansları	1	1	1	1
Ront	2	2	-	-
Şiir, Mani, Sohbet	2	2	-	-
Ses Dinletme	1	1	-	-
Ses Açma	1	1	-	-
Nefes Çalışması	1	1	-	-
Bilmece	1	1	-	-
Yöntem				
Eğlenceli Etkinlikler	8	9	2	2
Oyunla Öğretim	6	7	2	2
Gelişimi Destekleyici	3	3	2	2
Konuya İlişkin Şarkı Öğretimi	4	4	1	1
Konuya Uygun	4	4	-	--
Kaynaştırıcı	1	1	1	1
Kazanımları Müzikle Öğretme	2	2	-	-

Müzik dersi almayan öğrencilerin “ Öğretmenlik mesleğine başladığınız zaman sınıfınızda müzik etkinliklerine ayrılan sürede neler yaptırılmayı düşünürsünüz?” sorusu ile ilgili görüşleri “Etkinlik Türü” ve “Yöntem” temaları altında toplanmıştır. Etkinlik türü olarak en fazla %36 oranında toplam 33 öğrenci “şarkı söyleme”, %25 oranında toplam 23 öğrenci “çalgı çalma” %13 oranında toplam 12 öğrenci ise “ritim çalışması” yaptırma görüşlerini belirtmişlerdir. Örneğin bir öğrenci “öğrencilerle müzik dinleyip heykel oyunu gibi oyunlar oynayıp ya da kitap okurken arkadan kısık sesle müzik dinletmek gibi düşüncelerim var” görüşünü belirtmiştir.

3.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

Müzik dersi alan öğrencilerin müzik dersini planlama ve uygulama konusundaki görüşleri nelerdir?

Bu alt probleme ilişkin bulguları elde etmek için müzik dersini alan öğrencilerin “Müzik etkinliklerini planlar ve uygularken nelere dikkat edilmelidir? Görüşlerinizi belirtiniz sorusu için yazdıkları yorumlar içerik analiziyle çözümlenerek yorumlanmıştır. Aşağıda Tablo 4.’te öğrencilerin müzik etkinliklerini planlama ve uygulama konusundaki görüşleri gösterilmiştir.

Tablo 4.

Müzik Dersi Alan Öğrencilerin Müzik Etkinliklerini Planlar ve Uygularken Dikkat Edilmesi Gerekenler ile İlgili Görüşleri

	Uygunluk			
	Okul Öncesi		Zihin Engelliler	
	f	%	f	%
Yaş	21	18	15	13
Kazanım	20	17	10	9
İlgi	16	14	6	5
Gelişim düzeyi	-	-	19	16
Öğrenci Seviyesi	18	15	-	-
Engel türü	-	-	13	11
Materyal	9	8	-	-
Yetenek	8	7	-	-
Bireysel Farklılıklar	-	-	7	6
İhtiyaç-gereksinim	5	4	-	-
Zeka düzeyi	-	-	3	3
Cinsiyet	2	2	-	-
Kültür	1	0,8	-	-
Konu				
Eğlendirici				
İlgi çekici	12	10	8	7
Eğlenceli	5	4	5	4
Rahat ortam	3	3	-	-
Sevilen	3	3	-	-
Yöntem				
Aktif katılım	25	21	-	-
Planlı	16	14	5	4
Grup çalışması				
Zor olmayan	2	2	-	-
Teşvik edici	2	2	-	-

Tablo 4. incelendiğinde müzik dersini alan öğrencilerin “Müzik etkinliklerini planlar ve uygularken nelere dikkat edilmelidir?” sorusu ile ilgili öğrencilerin görüşleri Uygunluk, Eğlendirici ve Yöntem olarak 3 tema altında toplanmıştır. Etkinliklerin planlanması ve uygulanması konusunda Uygunluk kategorisinde %30 oranında toplam 36 öğrenci öğrencilerin yaşlarının, % 25 oranında toplam 30 öğrenci etkinliklerde kazanımları, %18 oranında toplam 22 öğrenci öğrencilerin ilgilerinin, %15 oranında toplam 18 öğrenci öğrenci seviyesinin, %16 oranında toplam 19 öğrenci öğrencilerin gelişim düzeylerini dikkate alarak etkinlikleri planlayıp uygulayacaklarını görüşlerini belirtmişlerdir. Yöntem kategorisinde ise % 18 oranında planlı, %25 oranında aktif katılımlı ve %13 oranında grup çalışmalarını düşünerek etkinliklerin planlanması gerektiği görüşleri en çok belirtilen görüşler arasındadır. Öğrencilerin gelişimsel özelliklerini, yaşlarını, ilgilerini dikkate alarak etkinlikleri planlamalıyız”, başka bir öğrenci ise “çocuğun düzeyine göre olmasına dikkat ederim” görüşlerini belirtmişlerdir. Zihin Engelliler Öğretmenliğinde okuyan bir öğrenci ise “Bir müzik dersinde etkinik yapacaksa önce öğrencilerimizin düzeylerine bakmalıyız”, “çocuğun engel türüne göre plan yaparım” ,“çocuğun öğrenme düzeyi ve

zekasına göre plan yaparım” “beklentileri yüksek tutmamalıyız” görüşlerini belirtmişlerdir.

3.4. Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

Müzik dersi alan öğrencilerin müzik dersine ayrılan sürede yaptırılmayı düşündükleri etkinlikler nelerdir

Tablo 5.

Müzik Dersi Alan Öğrencilerin Öğretmenlik Mesleğine Başladıklarında Sınıflarında Müzik Etkinliklerine Ayrılan Sürede Neler Yaptırılmayı Düşündükleri ile İlgili Görüşleri

	Etkinlik Türü			
	Okul Öncesi		Zihin Engelliler	
	f	%	f	%
Şarkı Söyleme	23	19	22	18
Ritim Çalışması	30	25	10	9
Dans	25	21	10	9
Tekerleme	35	30	-	-
Müzik Dinleme	20	17	10	9
Müziğe Uygun Hareketler	18	15	7	6
Çalgı Çalma	20	17	3	3
Müzikli Drama	22	18	-	-
Orff Etkinlikleri	12	10	8	7
Beden Perküsyon	10	9	9	8
Ses Dinletme	19	16	-	-
Oyun Oynatma	9	8	9	8
Çalgı Tasarlama	15	13	-	-
Bilmece	15	13	-	-
Ses Açma	7	6	8	7
Nefes Çalışması	7	6	8	7
Halk Dansları	6	5	-	--
Çalgı Tanıtımı	4	3	-	-
Şiir, Mani	3	3	-	-
Doğaçlama	1	0,8	-	-
Yöntem				
Konuya İlişkin Şarkı Öğretimi	30	25	10	9
Kazanımları Öğretme	Müzikle39	33	-	-
Gelişimi Destekleyici	25	21	15	13
Oyunla Öğretim	18	15	7	6
Kaynaştırıcı	10	9	10	9
Eğlenceli Etkinlikler	10	9	-	-

Tablo 5. incelendiğinde müzik dersi alan öğrencilerin müzik dersine ayrılan sürede neler yaptırılmayı düşündükleri ile ilgili görüşleri gösterilmektedir. Öğrencilerin görüşleri “Etkinlik Türü” ve “Yöntem” olarak iki kategoriye ayrılmıştır. Etkinlik türü kategorisinde en çok % 38 oranında toplam 45 öğrenci şarkı söyleme, %34 oranında toplam 40 öğrenci ritim çalışması yaptırma, %30 oranında toplam 35 öğrenci dans, %25

oranında toplam 30 öğrenci ise müzik dinleme yaptırmayı düşündüklerini belirtmişlerdir. Yöntem kategorisinde ise konuyla ilgili şarkı öğretimi %34 oranıyla en çok belirtilen görüş olmuştur. Kazanımları müzikle öğrenme görüşü de %33 oranında toplam 39 öğrenci tarafından belirtilmiştir. Yöntem kategorisindeki oyunla öğretim, gelişimi destekleyici etkinlikler de öğrencilerin en çok belirttikleri görüşler arasındadır.

4.TARTIŞMA ve SONUÇ

Araştırma sonucunda Okul öncesi ve Zihinsel Engelliler öğretmenliği öğretmen adaylarının müzik dersini planlama ve uygulama konusundaki görüşleri müzik dersi alıp almadıklarına göre farklılaşmakta olduğu sonucuna varılmıştır. Zihinsel Engelliler bölümü için öğrencilerin engel türü, öğrencilerin seviyesi, bireysel farklılıkları, gelişim düzeyleri, zeka düzeylerinin müzik dersini planlar ve uygularken dikkate alınması gereken görüşler olarak belirtilmiştir. Müzik dersini almayan Zihinsel Engelliler Öğretmenliği öğrencileri yine aynı görüşleri belirtmekle birlikte müzik dersi alan öğrencilerin görüşlerinde artış görülmüştür.

Müzik dersini alan ve almayan öğrencilerin müzik dersine ilişkin görüşleri arasında etkinliklerin eğlenceli, ilgi çekici, sevilen ve kısa olması gerektiği belirtilmiştir. Etkinlik türleri olarak doğaçlama, orff yöntemi, müzik dinleme, beden perküsyonu, konuyla ilgili şarkı öğretimi, kazanımları müzikle öğretme ve müzik dersini planlama gibi görüşler müzik dersi almayan öğrencilerin tarafından belirtilmemiştir. Oysa müzik dersi alan öğrenciler bu görüşleri oldukça yüksek oranda belirtmişlerdir. Araştırma sonucunda öğrencilerinin müzik dersini planlama ve uygulama konusundaki görüşleri müzik dersi alıp almadıklarına göre farklılaşmakta olduğu sonucuna varılabilir.

Müzik dersi alan öğrencilerin belirttikleri görüşlerinde müzik dersinin planlı öğretilmesi gerektiği, kazanımları müzik ile kazandırmanın, tekerlemelerin müzik eğitiminde önemli olduğu, müzik dersinin sadece şarkı söylemekten ibaret olmadığı, şarkı söylemenin yine önemli olduğu ancak konu ile ilgili şarkı öğretiminin öneminin kavrandığı söylenebilir.

Müzik dersinin eğlenceli olması yanında aslında istenilen davranışların kazandırılmasında bir araç olarak kullanılması gerektiği sonucuna varılabilir. Müzik dersinin daha etkili olması için müzik dersi kapsamında okul öncesi ve özel eğitim kurumlarında uygulama imkanı sağlanmalıdır. Zihinsel Engelliler Öğretmenliğinde bir dönem okutulan müzik dersi en az 2 dönem okutulmalıdır. Kurumlarda uygulama fırsatı bulan öğrencilerin müzik dersi aldıktan sonraki müzik derslerini planlama ve uygulama konusundaki görüşlerinde olumlu yönde katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

- Baskan, G. A. (2001). Öğretmenlik Mesleği ve Öğretmen Yetiştirmede Yeniden Yapılanma. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, (20), 16- 25.
- Erden, M. (1998). *Öğretmenlik Mesleğine Giriş*, İstanbul: Alkım Yayınları.
- Eren, B., Sağlam, A. (2009). Bursa İli Anaokullarında Yürütülen Müzik Eğitime Yönelik Temel İhtiyaçların Tespiti ve Değerlendirilmesi, *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (29)3, 575-599.
- Ergenekon, Y., Özen, A. ve Batu, E. S. (2008). Zihin Engelliler Öğretmenliği Adaylarının Öğretmenlik Uyumuna İlişkin Görüş ve Önerileri, *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, (8)3, 859-880.
- Gündüz, Ş. ve Odabaşı, F. (2004). Bilgi Çağında Öğretmen Adaylarının Eğitiminde Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme Dersinin Önemi. *The Turkish Online Journal of Educational Technology*, (3)1, 7.
- Güven, E. (2011) Müzik Dersleri ve Kaynaştırma Uygulaması, *Kastamonu Eğitim Dergisi*. (19) 3, 709-718
- Kuşçu, Ö., Kayılı, G. ve Başeri, N. (2013). Okul Öncesi Öğretmen Adaylarının Müzik Eğitime İlişkin Tutumlarına Orff Schulwerk Pedagojisinin Etkisi, *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, (2)1, 39, 372-380.
- Mertoğlu E., (2003), *Erken Çocuklukta Gelişim ve Eğitimde Yeni Yaklaşımlar, Müzik ve Ritm Eğitimi*, İstanbul: Morpa Kültür Yayınları.
- Ömeroğlu, E., Ersoy, Ö., Şahin, T. F., Kandır, A. ve Turla, A., (2003). *Müziğin Okul Öncesi Eğitimde Kullanılması*, Ankara: Kök Yayıncılık.
- Özabacı, N., Acat, B. (2005). Öğretmen Adaylarının Kendi Özellikleri İle İdeal Öğretmen Özelliklerine Dönük Algılarının Karşılaştırılması, *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yöntemi*, 42, 211-236.
- Öz, B. N. (2001). İnsanın Kültürel Gelişiminde Müzik Eğitiminin Önemi. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14 (1).
- Özbek, R., Kahyaoğlu, M., ve Özgen, N. (2007). Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Görüşlerinin Değerlendirilmesi, *Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(2).
- Sağlam, A. Ç. (2008). Müzik Öğretmenliği Bölümü Öğrencilerinin Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları, *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (5)1, 59-69.
- Terzi, A. R., Tezci, E. (2001). Necatibey Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Tutumları, *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yöntemi*, (52), 593-614.
- Tufan, S. (2006). Okulöncesi Müzik Öğretmeni Profili. *Ulusal Müzik Sempozyumu Bildirisi*, 26-28 Nisan 2006, Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Denizli.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2006). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*, Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yüksek Öğretim Kurumu (YÖK) (2007). Eğitim Fakültesi Öğretmen Yetiştirme Lisans Programları. Ankara.

EXTENDED ABSTRACT

1. Introduction

This research examined the basic views concerning music lesson planning and application held by students in the Pre-school and Teaching the Mentally Handicapped Departments. It also differentiated the educational approach to music planning and application based upon which students had or had not received musical instruction.

2. Method

The test sample consisted of two hundred eight students from the Eastern Mediterranean University, Pre-school Teaching and Teaching the Mentally Handicapped Departments. Among the purposeful sampling methods criterion sampling was selected and adopted. Information concerning students who received or did not receive musical instruction in the Faculty of Education was attained and the students were contacted. A survey was supplied to both group of students; those who received musical instruction and those who did not. The survey was designed to obtain information concerning the students' gender, department and musical instruction obtained. In addition, 2 open ended questions related to music lesson planning and application was also included. The use of these 2 open ended questions created a mixed method research with emphasis on quantitative sampling.

Demographic information and the following open-ended questions were included in the survey.

- 1- What should be considered when planning and applying a musical activity? Write your opinion.
- 2- What do you intend to do with the allotted time for your music lesson when you begin teaching?

In this study, the participants' opinions were gathered, itemized and inductively analyzed into categories. These categories evolved based upon the sub headings included in this research project. Each participant's view was included under the itemized category. Their responses were digitalized according to word frequency. Qualitative data is basically digitalized by percentage and word frequency. Digitalized qualitative research increases reliability and decreases the degree of fallacy. Compiled analyzed data provides us with the possibility of comparing topics and categories. It also supplies the opportunity for testing small scale research projects on a more comprehensive sample analysis level in the future. (Yildirim ve Simsek, 2006).

Three experts were consulted in order to increase the validity of the survey before performing student application. The necessary editing was made in accordance to the experts provided opinions, suggestions and criticisms.

3. Findings, Discussion and Results

A total of two hundred and eight teacher candidates, fifty-five male and one-hundred fifty three female students participated in this survey. A total of one hundred seventeen students received music education while ninety-one did not: seventy-two students from

the Teaching of Mentally Handicapped Department and forty-five from the Pre-School Teaching Department received music education in contrast to thirty-eight students from the Teaching of Mentally Handicapped Department and fifty-three students from the Pre-school Teaching Department who did not receive music instruction.

Students who did not receive music courses were asked to give their views on lesson planning and application under the following headings: relevance, method and entertainment. Twenty-nine students stated that lesson planning and application should be interesting. Fifteen students emphasized the entertaining factor and twenty-nine other students expressed that age was an important determinant in lesson planning and application. Students from the Teaching of Mentally Handicapped Department stressed the importance of individual differences, needs and intelligence parameters. One student stated that he also would consider the type of disability, special need and intelligence level. Another student also stressed the importance of intelligence level and the condition of disability. No opinions were given concerning influencing factors on lesson planning and application by students from the Pre-School Department.

The second open ended question; What do you intend to do with the allotted time for your music lesson once you begin teaching was classified under two headings; Method and Activity Type. The following are the results obtained from students who did not take music courses. Thirty- three students expressed that they would use “song singing”. Twenty-three students would use “instrument playing” and twelve students “rhythmics”. One of the students stated that they would use the statue game while students listened to music and/or play soft background music while reading a book to them.

The following are the results to the first question concerning what should be considered when planning and applying musical instruction. Students who took music courses responded according to three categories: relevance, entertainment and method. Thirty-six teacher candidates considered the student’s age; thirty considered activity gain, twenty-two considered student’s interests, eighteen the student’s level or grade and nineteen teacher candidates considered the student’s stage of development. The most prevalent replies under the method category were structured planning, active participation and group work. One student states; “We should consider the student’s age, interests and developmental characteristics in our music plan” while another student expresses; I take the student’s level into consideration”. A teacher candidate from the Intellectual Disabilities Teaching Department also commented; “ We should first take into account the student’s level if we are going to do activities. I plan according to the student’s disability type, learning capacity and intelligence. We should not have high expectations. The following are the results to the second question; What do you intend to do with the allotted time for your music lesson once you begin teaching? Teacher candidates who received music instruction expressed their views under two categories: method and activity type. Forty-five teacher candidates stated that they would use singing songs, forty would do rhythmic practice, thirty-five dance and thirty would use listening to music in their activities. Connecting subject matter by singing songs was the most chosen preference under the method category. Thirty-nine students expressed the connection between music and achievement. The methods most teacher candidates supported were learning by play and developmental activities.

Both groups of teacher candidates including those who received music instruction and those who did not stated that music planning and application should be entertaining,

interesting, likeable and short. The selected activities highly rated by students who had taken music courses included improvisation, orff method, listening to music, body percussion, teaching songs using related subject matter and music related achievement through music planning. Students who did not receive any music instruction did not mention any of the above. The results of this research shows that there is a marked difference in music planning and application between teacher candidates who have received music instruction in comparison to those who have not.

A difference in music planning and application was shown between the teacher candidates of the Pre-school Teaching and Teaching of Mentally Handicapped Departments dependent on the musical instruction acquired by the students. Teacher candidates of the Teaching of Mentally Handicapped Department considered student's level, disability type, developmental phase, individual differences and intelligence level when planning and applying music instruction. Teacher candidates of Teaching of Mentally Handicapped Department who did not receive music instruction also stated these factors but the rate of these viewpoints were much more for students trained in music.

Teacher candidates who have music knowledge emphasized the importance of teaching and achievement in music through structured music planning by using rhyme, songs and related subject matter. The entertaining factor of music is actually complemented as a tool in acquiring positive behavior. To increase the effectiveness of music instruction it should be included into the Pre-School Teaching and Teaching of Mentally Handicapped Educational Programs for at least two semesters. It is believed that students who have the opportunity to implement their music education will benefit positively in their future music planning and applications.